

Borba

Maribor, 8. junija 1934

Leto II.

 Posamezna številka Din 1.50 — Velja na mesec po pošti dostavljen Din 6.—, za inozemstvo Din 10.— Uredništvo in uprava: Gregorčičeva ul. 26
 Telefon 29-70 — Poštni čekovni račun 15.546 — Izhaja vsak petek — Oglasi po tarifi

Štev. 23

„BORBA“

je v času, ko nacionalna ideja in socialna aktivnost v ostalem meščanskem tisku nimata več nikake opore, edini slovenski tednik, ki bije ta hoj za lepšo sedanjost in bodočnost našega malega človeka. »Borba« se razlikuje od ostalih nacionalističnih listov po neprimerni resnosti in brezkompromisnosti. Njen nacionalizem je kovečanski v toliko, ker ni idenificen z navadnim malikovanjem pred boginjo Nacije: naš nacionalizem je pozitivno-aktiven in nima ničesar opraviti z negativnimi izbruhi plitvega in malomeščanskega šovinizma. Kakor pa spoštujemo vsak drug narod, prav tako se bomo dosledno borili zato, da nam tujina vrne ta respekt pred obličjem našega Naroda in Države. V tem se bistveno razlikuje nacionalno shvatanje našega s socialnimi idejami prepojenega človeka. Resna borbenost, ki se ne ustavlja pred malenkostmi in ki vidi le velike in vsem Jugoslovonom skupne cilje, to je smisel in borbeni sestav našega lista. Kakor pa v nacionalnem pogledu ne moremo odobravati in se navduševati za šovinizem, prav tako smo za brezkompromisno in žilavo borbo za dosego socialnih pravic malega človeka ter odklanjamo razredno-borbene podvige marksizma. Če nacionalno vprašanje v marsikaterem pogledu, zlasti z ozirom na Državo, ni tako rešeno, kakor bi bilo želeli, so temu krivi šovinisti v vseh taborih. Če socialno vprašanje še danes ni tako rešeno, kakor bi si želeli mladi človek, so temu krivi apostoli razredne Borbe, ki je prav tako negativen pojav v sodobni družbi. V zdravem nacionalnem kritizizmu in v pozitivno-realnem gledanju socialnega vprašanja, vidi idejni krog »Borbe« edino rešitev in solucijo našega malega človeka. Če pa »Borba« nima fondov in se oslanja edino le na neutrudljivo dobro voljo njenih sodelavcev in naročnikov, prosimo vse liste, ki se strinjajo z našo nacionalno-socialno ideologijo, naj postanejo novi naročniki in pridobijo še novih.

S tem nam boste olajšali borbo proti izžemanju malega človeka in proti nacionalni mlačnosti na drugi strani. »Borba« je herold, ki tvori revizijo dosedanjih nacionalnih in socialnih pojmov. »Borba« formira miselnost novega Jugoslavena v nacionalnem in socialnem pogledu!

Širite „BORBO“!

Spoštuj narodne tradicije!

Za gledanje skozi očala zdravega konservatizma - Korenine narodno-socialnega človeka so v ljudskih plasteh

Ko je Hitler v Nemčiji v neštetihi svojih govorih povdarjal, da njegov narodni socializem ni salonska zadeva, marveč ljudsko gibanje, sproženo iz ljudstva samega, so se mnogi naši neverni Tomaži v vrstah intelektualcev temu smejali, češ, take fraze kakor »Iz naroda za narod« smo že tolikokrat čitali na transparentih raznih narodnih veseljih, »da se čudimo, kako more kulturen in civiliziran nemški narod vse to še požirati«. Zadeva pa le ni tako enostavna, in ker je že postavljeno vprašanje konservativne usmeritve naše narodne inteligence, nam bodi dovoljeno, da posvetimo prav temu vprašanju tudi v naši »Borbi« nekaj več pozornosti.

Kdor je zasledoval razvoj svetovno-nazornih trenj v sodobni generaciji zlasti po vojni, se gotovo ni mogel obraniti pred vtisom, da sta plitvi liberalizem in predvsem marksizem vtisnila gledanju te generacije svoj poseben pečat. Vrednotenje ljudstva, narodne celote, oziroma občestva, je zadobilo v barvni igri liberalne in marksistične prizme tako motne nianse, da ni bilo več ničesar spoznati. Liberalni človek, t. j. učenec liberalistične šole, se morda sam ni zavedal, da je bil samo še nosilec petreficiranih in z manchesterskim duhom prešinjanih idej francoske revolucije iz l. 1789. V tej miselnosti je tičal naš mali »liberalec« vse do naših dni, oboževal je številčno silo, negiral izbor, kvaliteto najboljših in se skladno s skeptično dominantno takega gledanja na ljudstvo moral navduševati za »volitve« in slično šaro demoliberalizma, dobro vedoč, da so take naprave v naših razmerah le dober povod za falzificiranje resničnega izraza ljudske volje. Ta človek torej ne more verjeti, da ima vsak narod neko samolastno filozofijo, svoj arhitektonski občutek in kar je s tem v zvezi. V trenutku pa, ko se je naš povprečno mali kmet kot nosilec slovenskega ljudstva zavedel, da intelektualci — njegovi sinovi — nimajo smisla za tisto zdravo konservativno presojo, ki je lastna temu človeku, je moral že nujno nastati prepad med ljudstvom na eni in med izkoreninjeno inteligenco na drugi strani. Samo radi tega je mogel zlasti klerikalizem žeti obilne politične uspehe. Skrivnost teh uspehov pa ni morda v tem, da je naš mali človek na podeželju morda najprikladnejša brazda za seme ultramontanizma, in tudi ni »bolestno-religiozen«, nego le globoko veren, važno je, da je po vsem svojem bistvu — konservativen. Konservativen biti, še ne pomeni reakcionarstvo. Če bi bila naša inteligenca v zadnjih desetletjih vsaj nekoliko poizkusila, približati se konservativizmu našega malega človeka, bi imeli danes povsem drugo strukturo naše »lokalne« slovenske politike in preko nje tudi vse drugačen vpliv v državi kot tak. Iz vsega tega pa sledi, da moramo višjim ciljem jugoslovenskega edinstva in moči države podrediti sleherni od predsodkov diktirano gledanje na ljudstvo in njegove duhovne težnje. Ponašati se z direktnim potomstvom iz našega kmečkega miljeja, podčrtavati vsako zvezo s priprostim človekom ljudstva, misliti z njim, oplajati se medse-

bojno s srčno in umsko kulturo: vse to je šele priprava za tisto dobo, ko se bo lahko brez vseh evfemizmov govorilo o ljudskem občestvu. Vse dotlej pa bodo »politični uspehi« potomcev nekdanje liberalistične epohe le muhe-enodnevnice, kajti narod je kot nihalo pokvarjene stenske ure: ustavljal se bo v zlati sredini, če ga še tako poženeš na desno ali levo stran.

Nagibanje k zdravemu konservativizmu je torej prvi pogoj za osvojitve ljudske duše. S polpreteklimi rekviziti omalovaževanja verskega čuvstva naroda še nikdo ni prišel na dno ljudske duše, ker se je zaprla kakor roža v poletni noči. Kar je pozitivnega, naj ostane, to je bil smisel vseh zmagovitih gibanj sedanjosti. Naš narodnosocialni pokret kot tipično gibanje malega človeka pač nima nobenega razloga obremenjevati se z bala-

stom nekega svobodomiselnosti, ki je končno le plod anarho-nihilističnega svetovnega nazora. Mi cenimo verski moment in versko čuvstvanje širokih ljudskih plasti in le pozdravljamo vsako konstruktivno manifestacijo verskih činiteljev v smislu podkrepitve jugoslovenske in državne zavesti našega človeka, budno pazječ na to, da se vera in politika ne bi našli kjerkoli na eni skupni interesni točki. Narodni socialci smo ljudje iz ljudstva. Kot taki bomo vedno in vsepovsod spoštovali priproste, a zato tem lepše tradicije naše kmečke hiše, viničarske in delavske kočice, v katerih so tekle naše zibelke. Predobro se zavedamo, da bo idejna zmaga le tam, kjer je volja in moč, pogledati tudi dejstvom (ne oziraje se na levo in desno) v oči. Reakcionarstvu liberalizma, marksizma in nihilizma velja naš boj, dosledno se bomo borili tudi proti vsakemu poizkusu politizacije verskega čuvstvanja po nosilcih talarjev, obenem pa bomo pozdravili vsak pozitiven gibljaj naše zdrave konservativne sredine, ki le predobro loči »liberalizem« polpreteklih liberalcev od zdravih nazorov mladega narodnega socializma.

Za nedotakljivost pridobljenih socialnih pravic

Nujen poziv gg. senatorjem in narodnim poslancem iz Dravske banovine. — Marksisti špekulirajo z »odkritji«.

Marksistična trobila vedo pripovedovati, da se pripravljajo s strani neklih reakcionarnih gospodarskih, oziroma pridobitnih krogov v Beogradu ataka na pridobitve privatnih nameščencev, v kolikor jih garantira novi obrtni zakon. — Marksisti delajo tako, kakor da imajo nekak monopol na kričanje o »socialni reakciji«, zato apeliramo na gospode senatorje in narodne poslance iz Dravske banovine v tej usodni uri, naj se dobro informirajo, če zares obstoji taka nakana framasonsko diriganega kapitala, ki je ravno tako internacionalen kakor so internacionalni naši kričavi in gobezdavi marksisti. Privatni nameščenci so danes itak v jako težavnem položaju in ravno oni občutijo poleg materialnega delavca najbolj pezo sedanje krize. Ne gre torej, da bi se tem ljudem, ki stoje z malimi izjemami vsi v nacionalnem gibanju in jih je radi tega smatrati za številčni stožer našega nacionalnega življenja, na ljubov in v korist velekapitalističnih magnatov odjedalo pridobljene socialne tekovine. Ne moremo si misliti, da se naši slovenski in ostali jugoslovanski industrialci naše krvi in rase strinjajo s takimi naklepi, čijih efekt bi bil sigurno radikaliziranje tisočerihih nameščencev v smeri, ki naši nacionalni in državni notranji politiki gotovo ne bo koristila. Potrebno pa je, da se marksistično huiskanje zaduši v kali. V Jugoslaviji ni prostora za razredne borbe; mi vemo prav dobro, do katere meje segajo zakoniti interesi pridobitnikov. Stvar gg. senatorjev in narodnih poslancev pa je sedaj, da se za zadevo zavzamejo z vso odločnostjo že sedaj, ko še morda ni prepozno. Privatni nameščenci so po večini v nacionalnem taboru! Če dajejo in žrtvujejo v družstvih, organizacijah itd. za nacionalno stvar celo iz svojih malih dohodkov, pač imajo pravico, da se jih zaščiti na pristojnih mestih. Prepričani smo, da ta apel na gg. senatorje in narodne poslance

ni bil zastoj, želeli bi pa vsekakor, da bi eden ali drugi izmed njih podal po storjenih poizvedbah v Beogradu v časopisju izjavo, ki bo pomirila duhove v vrstah naših privatnih nameščencev. Smo proti vsaki demagogiji v tako važnih vprašanjih, zato ne hodimo po poteh marksistov, ki bi radi kovali iz svojih špekulativnih »odkritij« politični kapital.

Le položite obračune!

Sramežljivost v javnih poslih ni korektna stvar. — »Promenadna pot« na desnem bregu Drave in še kaj več.

Če pogleda človek z državnega mosta, se mu sedaj, ko je reguliran desni breg in se vije ob njem lepo izgrajena promenadna pot, nudi prav lep pogled. Kar je lepo, pa stane denar, ki ga je v tem primeru žrtvovala mestna občina mariborska. Mariborski davkoplačevalci so prispevali za to regulacijo baje dobrih 500.000 Din, ki jih je sproti prejemale za delo in nabavo Olepševalno društvo za magdalenski okraj. To društvo je samo oddajalo dela ter izvrševalo nakup materialij. Niti mariborski občinski svet, niti kdo drugi še ni do danes videl detajliranega obračuna o teh delih in nakupu materialij. Kakor smo izvedeli, so imeli v upravnem odboru Olepševalnega društva za magdalenski okraj v tej zadevi že spor, ki pa ni izbil v javnost, kakor bi bilo s stališča izdatnega razčiščevanja želeli. Ker v javnih poslih sramežljivost ni na mestu, smo uverjeni, da bo upravni odbor omenjenega društva s položitvijo takega specifičiranega računa razblinil vsak sum, da nekaj morda ni v redu.

Narodna strokovna zveza, Maribor

Sodna ulica 9 — dvorišče
 Uradne ure tajništva so od 1. januarja dalje dopoldne od 9. do 12. ure ob nedeljah in praznikih od 9. do 11. ure dop. popoldne od 15. do 19. ure.

Čuden, a razumljiv molk!

Demagogija „rdečkarjev“ — „Patriotično“ časopisje molči

V zadnjem času so se pojavile vesti, da so delodajalci tajno izdelali načrt za spremembo obrtnega zakona. — Že sedanji obrtni zakon ne ustreza vsem zahtevam delavstva in nameščenstva, ker vsebuje polno možnosti, da ga delodajalci izigravajo v škodo delavstva. Sedaj pa so prišli delodajalci na imenitno misel, da bi delavstvu vzeli še ono, kar imajo: dopust ni potreben, zniža se naj odpovedni rok, kakor tudi rok plače v primeru bolezni, doba pravice zahtevka plačila neizplačanih mezd pa se naj od treh let, zniža na šest mesecev. Skratka, delavstvu in nameščenstvu se naj odvzamejo vse pravice.

Kot prva je prejela osnutek predloga na vpogled Delavska zbornica. Storila je tudi takoj svojo dolžnost in o tem obvestila strokovne organizacije. Toda ne smemo misliti, da vse hkratu. Prve so prišle na vrsto »rdeče« organizacije. Te so šle seveda takoj na delo. Po starem vzorcu seveda z demagogijo. Postavile so se na stališče, da bo pri tem utrpelo škodo samo marksistično orientirano delavstvo, na nacionalno delavstvo pa so namenoma pozabili. Kakor vse kaže, so bili o vsej zadevi obveščeni »rdečkarji« že prej, ker vemo, da med delodajalci sedi tudi nekaj rdečih generalov. Ne vemo pa, ali so ti generali ob priliki reševanja tega vprašanja protestirali. Po dosedanjih izkušnjah sodimo, da če že niso

prikimavali, so pa vsaj molčali. Sedaj, ko so rdeče organizacije že opravile svoje »delo«, so bile o tej nameri obveščene tudi narodne organizacije. Taktiko Delavske zbornice seveda razumemo, vemo pa tudi, da je vmes strah pred konkurenco.

Z druge strani pa se je ob tej priliki pokazalo časopisje, ki je v rokah »vele-patriotov« in ki si lasti pravico največjih in najsposobnejših nacionalnih propagatorjev. Ono molči kot grob. Razumemo zakaj! Za nje taka vprašanja niso važna, utegnili bi morda škodovati kakemu gospodu okoli teh vodilnih patriotičnih trobil. Mi se temu ne čudimo, ker poznamo »človekoljube« take vrste. Čudimo pa se, in to upravičeno, da ljudje, ki so se izvolili za narodne voditelje s pomočjo delavskih glasov ne čutijo potrebe, da bi k takim poizkusom ljudskih izkoriščevalcev zavzeli svoje stališče. Gospoda ima gotovo mnogo drugega dela. Treba je ljudstvo odvrčati s »stranpoti«, kamor je zašlo, kaj ne? Mi si pa skromno dovoljujemo misliti, da bi ti gospodje prav sedaj imeli najlepšo priliko, da bi pokazali, koliko jim je za dobrobit ljudstva. Najlepše so to pokazali z molkom... Povejmo pa jim: Prišel bo čas, ko bomo tudi mi molčali! Molčali bomo, pa čeprav nam boste še toliko govorili o ljubezni do naroda... Zapomnite si to!

Samolastnost gospoda Schonskega

**Par zanimivih momentov iz „elektriške afere“
Napeljava ki še do danes ni doživela kolavdacije**

V eni naših zadnjih številčk smo obelodanili dejstva, ki jih je ugotovila tehniška komisija Mestnega elektriškega podjetja pri pregledu števecv tvrdke Zelenka & Co., čije lastrik je g. Schonsky. Kakor znano, so v tej tvornici manipulirali tehnično tako, da števec za luč ni registriral. Ker je pa državna trošarina za luč po kilovatu določena na 70 par, za moč pa samo na 5 par, je bila država potemtakem prikrajšana za 65 par pri vsakem kilovatu. Razu tega pa en del za luč uporabljenega toka sploh ni bil registriran, ker dvosistemski števec za tok ne more pravilno registrirati toka, ki teče po fazi, ki ne prehaja skozi števec.

Kako drzen je bil g. Schonsky v brskiranju mestnega elektriškega podjetja, je pa razvidno še iz sledečih faktov: Kakor znano je za vsako elektriško napeljavo predložiti Mestnemu elektriškemu podjetju tozadevne načrte. Govori se, da g. Schonsky baje ni predložil načrtov o napeljavi svoje tvornice mestnemu elektriškemu podjetju, kakor zahtevajo to določila splošnih pogojev za dobavo toka. Najlepše na stvari pa je, da kolavdacije sploh ni bilo, kljub temu pa se mu je dobavil tok za tovarno.

Ne moremo razumeti elektriškega podjetja, kako je moglo brez predhodne kolavdacije dobaviti tok tvrdki Zelenka & Co., ko je vendar znano, da še noben

obrniki ali drugi podjetnik ni dobil toka pred komisijonelnim pregledom instalacijskih naprav, oziroma brez predložitve načrtov.

Koliko je tvornica Zelenka & Co. oško dovala mestno elektriško podjetje, do danes še ni popolnoma ugotovljeno. To ško do so računali sedaj na bazi splošnih dobavnih pogojev za šest mesecev nazaj. Pravo stanje materialne škode se pa bržčas sploh ne bo dalo ugotoviti.

V NEDELJO, 10. JUNIJA VSI NA KAPLO!

Kapla se svečano pripravlja, da nas sprejme za par ur v svoje divno in gostoljubno naročje, da dokaže, kako utriplje gostoljubno srce naših mejašev skupno z zaledjem. — Pokažimo v nedeljo 10. junija, da se zavedamo, da smo si z mejaši iskreni bratje po krvi in jeziku. — Iz Maribora se odpeljemo v nedeljo ob 5.45 uri z glavnega kolodvora. — Zato vsi, ki čutijo za našo mejo, na tabor: na Kaplo!!!

Našim naročnikom!

Zadnji čas se dogaja, da nekateri naši naročniki ne prejemaajo v redu lista. Uprava temu ni kriva, ker se list odpremlja z največjo skrbnostjo. Prosimo pa vse one, ki lista ne prejemaajo v redu, da nam to takoj sporoče, da nam bo možno izslediti krivca.

Čudna zgodba o plotovih

Mična historija iz magdalenskega predmestja. — Misteriozen telefonski nalog iz mestnega gradbenega urada.

Nedavno tega je poslal g. Kejžar od Olepševalnega društva za magdalenski okraj nadzornika mestnih hiš g. Dolinška v občinsko kolonijo na Betnavski cesti z nalogo, da pobere podpise ondotnih hišnih lastnikov ozir. najemnikov na izjave, s katerimi pritrjujejo ter se pridružujejo enotni gradbeni akciji za žične ograje z betoniranimi podstavki. Razun pet se jih je podpisalo stoštirideset. Nato je sklical g. Kejžar sestanek, na katerem je o tej stvari poročal. Preskrbel pa je tozadevni načrt, odobren s

strani mestnega gradbenega urada. Za izvedbo zidarskih del je bil predlagal g. Špessa, za ključavničarska pa g. Kumerca, češ da je samo slednji sposoben izvršiti ta dela da računa samo Din 86 za kvadratni meter žične ograje. Razun tega je pojasnil g. Kejžar zbranim navzočim, da bo v tem slučaju Olepševalno društvo za magdalenski okraj prevzelo garancijo, da bo Kumerca dolžna svota tudi izplačana. Takozvani »firbec« pa je omenjene interese silil, da so šli spraševati še k drugim obrtnikom v stremljenju po znižanju ponudne cene. Mojstra Schell in Jelen sta pa izjavila, da napravita tako ograjo za 52.— ozir. 54.— Din po kvadratnem metru, in sicer v isti materialni kvaliteti in izpeljavi, kakor jo je proračunal g. Kumerca.

Prišlo je do drugega sestanka in tedaj je bila ponudba g. Kumerca odklonjena, čeprav je bil medtem znižal svojo ponud-

bo na konkurenčno ceno imenovanih obrtnikov. Zaupanja pa vanj ni bilo več, ker so interese dvomili o kvaliteti dela in materiala po znižanju cene.

Tretjega sestanka se g. Kejžar že ni več udeležil. Poslal je gospoda Dolinška, ki je govoril v imenu Olepševalnega društva ter izjavil, da je padla cela stvar v vodo. Gospod Kejžar da se noče zanimati za stvar, razun tega pa, — tako je izjavil g. Dolinšek — Olepševalno društvo nima več volje, dati svoičas ponujene garancije. Gospod Špes je pa med to debato že zbetoniral ograje pri treh hišah. Par ur pred tretjim sestankom pa je g. Špes dobil od gradbenega urada telefonični nalog, da ustavi započeto delo. Na tretjem sestanku so interese izjavili, da ne rabijo več garancije Olepševalnega društva — gospoda Schell in Špes sta na to pristala, — jasno pa je tudi bilo, da mestni gradbeni urad ni delal nikakih težkoč, saj je dal svoj pristanek že drugega dne. Le eno je ostalo nepojasnjeno: **fistega telefonskega naloga mestni gradbeni urad ni dal!**

„Sloveniji“ v odgovor

V beli Ljubljani izdaja neki gospod Drago Kornhauser tednik »Slovenija«, čegar poslanstvo obstaja menda edinole v tem, da skuša ptrefirirati zadnje ideološke ostanke Prepeluhovega »Avtonomista« žalostnega spomina. Mi se s »Slovenijo« prav gotovo ne bi pečali, če ta listič ne bi bil smatral za potrebno, obregnuti se ob »Borbo« in pri tej priliki zagovarjati dva žida-emigranta sedanje Nemčije: Heinricha Manna in Ernesta Tollerja. »Slovenija« nas v »šomraku besed« dolži popolnega nepoznavanja moderne nemške literature ter se zgraža nad tem, da smo udarili po znani »kulturno-boljševiški« oziroma levičarski literaturi, čije predstavnika sta po našem skromnem mnenju tudi Heinrich Mann in Ernest Toller. Da nas pa »Slovenija« ne bo zmerjala pred javnostjo z očitkom, da so naše trditve »preračunane na malomeščansko nevednost in poulični instinkt«, prihajamo z dokazi. Kako pogubna in faktično boljševiška je ta literatura, nam vzorno dokazuje Heinrich Mann v svojem »remek-delu« židovsko-analitičnega prikazovanja sodobnosti v »Sieben Jahre Chronik der Gedanken und Vorgänge« (Založba PaulZsolnay, Berlin, Leipzig), kjer piše ta »suvereni« apostol destrukcije o naši zaveznici Romuniji na strani 324 sledeče: »Romunija je danes strašna dežela. Tam ne bi hotel živeti! Vsak sodnik v Evropi, ki obsodi: komunista samo radi tega, ker je komunist, vsak vojak, ki v svoji nacionalistični zmedenosti ubija svojega tovariša, vsak poslanec, ki pomaga zakonitim potom odpraviti naše pravice svobodne misli in svobodnega pisanja, nas s tem približuje — Romuniji, ter nam jemlje pravico, protestirati proti romunskim grozotam.« Tako se je razgalil veliki boljševik salonskega formata Heinrich Mann, ki v isti knjigi na strani 556 piše o Leninu sledeče: »Ruska revolucija je presrečna, da ima svojega junaka. Lenin je najjačja koncentracija revolucionarne misli. On je začetek, nikdo ga ni premagal, in vsi, ki se nanj sklonijo, povišujejo njegovo moč. V njegovem smislu delovati smatrajo današnji ruski državniki kot zapoved ljubezni in vesti.« Prosim vas torej, o krvoločni bestiji, ki je uživala v uničevanju vsega, kar se ji je zoperstavljalo, o velikem rablju slovanstva, si drzne omenjeni žid pisati v tako apologetičnih besedah, in vso to nekritično, tendenciozno, preračunano glorificiranje boljševiškega revolucionarstva si drzne »Slovenija« v njenem košu Mannovega pisateljskega dela še braniti. Sicer pa je njegov »Profesor Unrath«, iz katerega je neki židovski režiser skrpučal znani zvočni film »Modri angelj« (Marlena Dietrich), naravnost genijalni podžig mladine k uporništvu zoper profesorja, »katedersko pošast«... Nemci imajo za to res simbolično besedo: Unrath. In taka literatura da ni destruktivna? Preddraga »Slovenija«, premalto si podkovana v moderni nemški literaturi, da bi nas mogla še kjerkoli prepričati. Si tacuisses..

Mlada generacija v Franciji

Anketa o „novi francoski revoluciji“ — Rastoči vpliv fašizma in hitlerizma — Bertrand de Jouvenel kot predstavnik novega rodu

Znani francoski publicist Alfred Fabre-Luce, avtor slovite knjige »La Victorie«, je nedavno tega razpisal v listu »Pamphlet« anketo o »prihodnji francoski revoluciji«. Anketa je bila namenjena mladi generaciji, ki je z veliko večino odgovorila pozitivno v smislu nove revolucije v slogu fašizma. Toda — pravi Fabre Luce — beseda »fašizem« v Franciji ni popularna, zato se je povsod ogibljejo. Splošno je upanje, da se bo dalo s pritrdivajo velike večine državljanov k programu razredne skupnosti doseči isti cilj. Pri tem mlada generacija že soglašja v sledečih smernicah: Ojačenje eksekutive in pravosodstva, ustanovitev gospodarske zbornice, omejitev pravic in število narodnih poslancev s primerno revizijo ustave. Splošno pa je razširjeno mnenje, da politične reforme ne bodo zadostovale. Radi tega so padle ideje o korporacijskem sistemu, kakor jih propagirajo francoski neosocialisti (razkolniki marksizma in obenem njegovi odpadniki) na ugodna tla.

Nov pojav v ugibanju in trenju mlade francoske generacije je list »La Lutte des Jeunes«, ki ga izdaja Bertrand de Jouvenel. Ta list je postal svobodna tribuna mlade generacije. Jouvenel je mnenja, da je ideja generacije večje važnosti kot ideja o razredu ali stranki, zato je med mladimi ljudmi s skrajne levice in skrajne desnice mnogo več zedinjajočih kot ločilnih momentov. Omenjeni de Jouvenel se trudi sedaj uspešno z redakcijo programa, ki naj bi služil skupnim stremenjem mlade generacije. V tem smislu je obelodanil program takojšnje gospodarsko-politične akcije s sledečimi glavnimi točkami: Borba proti tezavraciji potom valutne foume, po načrtu zasnovana reforma kreditnega sistema v okvirju sindikalistične države, znižanje delovnega časa brez istočasne znižanja mezd in plač, novo trgovinsko politiko s ciljem zmanjšanja stroškov za življenjski standard ter likvidacijo monetarne zadolžitve preko politike znižanja obrestne mere, kar naj bi bila podlaga nove ureditve obstoječih dolgov ter revizije poima o zadolžitvi. »La Lutte des Jeunes« piše: »Kdor investira ali posodi gotovo vsoto denarja, se smatra za upravičerega, jemati za gotovo dobo obresti ter na koncu te dobe zahtevati celo vsoto posojenega denarja. To je iluzija, ki jo bo treba uničiti.«

Nobenega dvoma ne more biti, da je na to revizijsko tezo glede obrestovanja vplival na mlado francosko generacijo zlasti nemški narodni socialist Gottfried Feder s svojo borbo proti »obrestnemu hlapčevanju«. Mlada francoska generacija pa ima voljo, celo vrsto naukov fašizma in hitlerizma presaditi na gredo francoske tradicije, upajoč, da ji ne bo treba žrtvovati politične in sindikalistične svobode. S temi in s takimi poskusi je Bertrand de Jouvenel brez dvoma avtentičen predstavnik mlade generacije v Franciji.

Zanimiv slučaj tatvine premoža

Ljutomer, 5. junija.
Služkinja bivšega ljutomerskega postajenačelnika obtožena tatvine premoža iz žel. skladišča.

V Ljutomeru je vzbudil mnogo zanimanja proces proti služkinji Franciški Stanjko, ki je bila svojčas zaposlena pri bivšem postajenačelniku L. Gre baje za več ton premoža, ki je na ta nedopusten način izginil iz železniškega skladišča. Dosedanje izpovedbe prič so take, da jih zaenkrat ne mislimo objaviti, toda zadeva je tako zanimiva in osvetljuje neko ozadje takorekoč z bengalično lučjo, da bomo ob priliki predložili našim čitateljem še kaj več o tej tatvini premoža.

K Sv. KRIZU!
Pripravljalni odbor za manifestacijo pri Sv. Križu, ki bi morala biti 17. junija t. l. sporoča, da je prireditev radi tehničnih zaprek preložena na nedoločen čas.

Vzgoja jugoslovanske mladine

Mladina in nacionalizem — Socialna vzgoja mladine — Zajednica in poedinec

Za časa svetovne vojne je misel nacionalne ideje navidezno padla. Po vojni, pa se zopet javlja v še močnejši obliki kot kdaj prej. Nacionalna ideja se službeno uvaja tudi v naše šole ker je naši narodni šoli eno glavnih načel: »domovinsko načelo«. In to ne samo v osnovni šoli, temveč tudi v srednji. Delujoč po tem načelu, mora šola mladino seznaniti z lastnim narodom, zbuditi v njej vroče domoljubje, nacionalni ponos, zavest moči in vrednosti naroda. To načelo je sodobno in to po vsej Evropi.

Ali ima otrok že v sebi potrebne dispozicije za nacionalno vzgojo?

Znano je, da otroci ljubijo pripovedke in to predvsem zgodovinske. V tem smislu se podaja naša zgodovina otrokom v obliki pripovedk. Pred prehodom na našo jugoslovansko zgodovino, vsak dober učitelj predoči otrokom kratek pregled razvoja človeštva in to radi poznejšega umevanja. N. pr.: Učitelj razpravlja z otroci o tem, kako je govoril prvi človek. Vsi otroci bodo odgovorili, da jugoslovansko. V tem momentu ni važna pravilnost takega odgovora. Važno je, da otroška zavest navdaja misel prvenstva jugoslovanskega jezika in s tem v zvezi jugoslovanskega naroda. Ta činjenica je lahko temelj pravilne nacionalne vzgoje.

Vsebina jugoslovanstva.

Našemu nacionalizmu je treba dati vsebino, kot jo ima tudi jugoslovanstvo. Seveda je treba to vsebino poiskati, odkriti in precizirati. Vsekakor bo ta vsebina drugačna, kakor je vsebina čistega hrvatstva, srbstva ali slovenstva. Lahko da bo ta vsebina tudi delna sinteza teh treh, ali imela bo tudi svoje specifične elemente, imela bo odlike jugoslovanske rase. Tudi te odlike je treba poiskati in jih potem vzgoje povečati, da bodo postale pečat jugoslovanstva v smislu rasno-organske celote.

Mladina in nacionalizem.

Tu prihaja v poštev naša mladina. Ta mora biti vzgojena v duhu državnega nacionalizma. Danes sta postala nacionalni in državni pojmi eno in isto. To pa zato, ker živimo v nacionalni državi. Te sreče niso imele stare generacije, radi tega so tudi nacionalno-religiozno orientirane. Opredeljujejo se vse preozko.

Naš novi nacionalizem je treba vsaditi v srca mladine. Potrebno je, da čustveno razgiba srca naših otrok, mora jih osvojiti. Nacionalen duh mora mladino utrditi in jo napraviti sposobno za konstruktivno delo v nacionalni državi. Od starejšega rodu gornjega ne moremo več zahtevati, ker so njih ideje usmerjene že v drugo in so tudi utriene. Duh tega rodu ni več sposoben za evolucijo v današnjem smislu. Radi tega lahko od tega rodu zahtevamo samo pravičnost v vladanju države. **Zahtevamo, da ne motijo dela onih, ki delajo v smislu konstruktivnosti našega jugoslovanskega edinstva.**

Mladina bo določila smer in značaj naslednjim zgodovinskim dobam. Od nje se ne zahteva samo pravičnost, ker je to premalo. Od nje se zahteva več: resničnost nacionalizma. To pomeni: mladina mora čutiti z narodom in za narod. In to vse v duhu edinstva, delovati mora za njegov prosper in za njegovo bitnost. Prepričanje mladine mora obstajati iz: neminljive potrebe obstanka, potrebe napredka in potrebe dela v korist celoti. **To so odlike nacionalno moralno vzgojenega človeka.**

Vendar je težko vzgajati našo mladino v zgornjem pravcu, tudi v primeru, ko bi bil ves šolski pouk posvečen samo nacionalni vzgoji. Zakaj? Ker so tu še drugi vzgojni faktorji. Eden glavnih je okolje, v katerem si giblje naša mladina. Če je to okolje zastrupljeno, mora podleči še tako zdrav in čvrst organizem: **iz nacionalno nezdravega okolja, bo izšla nacionalno nezdrava mladina!**

Zato: mladini je treba ustvariti zdravo okolje. Okolje, ki bo odgovarjalo njeni

duševni strukturi in potrebam. Za tako okolje pa mora poskrbeti država. Novo okolje mora dati mladini priliko za izživljanje, mora biti zdravo, instruktivno in konstruktivno, mora dvigati mladino in važnost zavesti njene bodočnosti. Del tega okolja je šola. Naloga šole je, da poleg vsega drugega goji tudi zdrav nacionalizem. Njena sredstva so: pouk materskega jezika, zgodovina in zemljepis, kakor vsi drugi predmeti, kjer se nudi prilika. Pri teh predmetih se mora razvijati nacionalizem. Pa ne oni običajni, šolski. **Ta nacionalizem mora biti zdrav, močan, kulturn in človečanski.** V tem zdravem kulturnem nacionalizmu mora biti izraženi vsi konstruktivni, kreativni in dinamični elementi kulturne evolucije našega naroda. Te elemente mora docela spoznati naša mladina, ker s temi se bo jačala njena nacionalna zavest, kakor tudi zavest soustvarjanja našega naroda pri stvaritvah kulturnih dobrin človeštva.

Naši duševni velikani.

Mladini je treba predočavati prvenstveno kulturne velikane našega naroda. One, ki so ji lahko vzori: Prešern, Cankar, Slomšek, Strossmayer, Sv. Sava, Zrinjski, Vuk Karadžić, Njegoš, Gaj, Mažuranić, Cvijić, Skerlić, Tesla, Meštrović in drugi. **Ali: potrebno je, da so vzgojitelji sami prežeti duha teh naših velikánov.**

Mi smo za kulturni, človečanski nacionalizem, ki bo vodil naš narod na pravo mesto v kulturno zajednico vseh narodov. Vsak narod mora doprinesiti svoje pozitivne elemente v kulturno človečansko zajednico, radi kulturne obogatitve. Koliko lahko kateri narod doprinese, je pa odvisno od kulturnih poedincev, ki ustvarjajo duhovne dobrine. Kultura naroda je torej odvisna od števila kulturnih poedincev.

S tem v zvezi bi se vprašali, **zakaj smo Jugoslovani?** Ne morda zato, ker je to zahteva romantike, ali ker smo lirsko nastrojeni. Niti zato, ker predstavlja jugoslovanstvo močno fizično silo, heroizem. Ne! Jugoslovani smo zato, ker edino v jugoslovanstvu in z njegovo pomočjo lahko na najprimernejši način manifestiramo svoje življenje in bitnost. V njem najdemo tudi začasno izmirjenje duha, kar je potrebno za kulturno-socialno delo. Še to: ako je resnična predpostavka, da ima vsak narod svoje lastno poslanstvo v krogu človečanstva, tedaj bo naš narod to poslanstvo izpolnil samo v okviru jugoslovanstva. Jugoslovanstvo predstavlja progres. Je višja razvojna faza v pomenu človeka. V jugoslovanstvu najbolj kaže naš narod svojo notranjo moč. Treba ga je dojeti kot absolutno potrebo naravnega razvojnega procesa. In s tem se lahko pomirimo.

Jugoslovanstvo je ena izmed razvojnih dob našega naroda. Ker: »Čas se registrira v dobe. Vsaka taka doba živi s pretenzijami za svojo manifestacijo.« Tudi mi živimo v taki registrirani dobi. Imenuje se: **jugoslovanska doba.** V njej se manifestiramo. Pa tudi mladina bo doživela svojo dobo, tudi njo bo zgodovina opredelila. Ali: mladina mora dati novi dobi, nov pečat, pečat bodočnosti in progressa.

Socialna vzgoja mladine.

Ponavljamo: država mora ustvariti okolje za vzgojo mladine. Šola je del tega okolja.

Drugi del okolja je treba ustvariti izven šole. V mladinskih društvih. Medtem ko ima šola prvenstveno kulturno-nationalno nalogo, morajo društva izpolnjevati kulturno-socialno nalogo v vzgoji mladine. Ta društva so: Sokol, Rdeči križ, Ferialni savez, Skavti in še nekatera druga.

S socialno vzgojo mladine je treba začeti zgodaj, že v prvih letih detinstva. V teh društvih bo mladina dosegla svojstvo socialnega človeka. V njej bo našla one odlike, ki so ji potrebne za nadaljnje dru-

štveno delo. Ker če se hoče kdo duševno razviti, zavisi to od dogodkov, ki vplivajo nanj.

Življenje v zajednici je predpogoj življenja vsakega poedince. Zato: da bo tem boljši član zajednice, ga je treba zgodaj seznaniti z zakoni in navadami zajednice, poedinec mora živeti in rasti z zajednico in jo s svojimi osebnimi vrednotami in odlikami spolniti.

Vsaka zajednica, politična in kulturna, vzgaja mladino v njej lastnem duhu: cerkvena v verskem, država v državljanškem. Vzgojni sistemi so v zvezi s socialno ureditvijo in z njeno socialno vsebino.

Zajednica in poedinec.

Vsaka kulturna zajednica ustvarja neposredno: s šolo. Šola pa ima kot največjo nalogo, da prenaša kulturne dobrine na mlajše rodove. Zajednica vzgaja tudi posredno, funkcionalno. Funkcionalno vzgojo vršijo gotove organizacije. V njih nastopa vsak poedinec kot neodvisen ali odvisen, uživa pravice ali ugodnosti, ali pa žrtvuje za njo svoje osebno dobro. Tu zavisi vse od potreb organizacije. Toda eden zakon velja za vse: vsi se morajo žrtvovati in pokoravati navadam zajednice. To že zaradi prosperitete.

Preko Sokolstva do Vseslovanstva!

Sokolska ideja je najpozitivnejša in najkoristnejša ideja slovanske rase. Sokolstvo je največja dobrina, ki jo je doprinesel češkoslovaški narod Slovanstvu in Človečanstvu.

Vsi boji češkoslovaškega naroda od Bele gore dalje so bili prožeti težnje za duhovno in telesno svobodo. In prav ta težnja je našla svoj najlepši izraz v sokolski ideji. V sokolstvu je izražena bitnost in smisel življenja češkoslovaškega naroda od Husove reformacije do Masarykove revolucije, sokolstvo je pomenjalo in pomenja še danes prepoved in svobodo za vse slovanstvo. Dokler celokupno slovanstvo ne bo šlo po tej poti, ne bo zasedlo onega mesta na svetu, ki mu pripada po njegovi številčnosti, prostoru in sposobnostih.

Če bi predvojna ruska emigracija, mesto da se je oklenila germanskega zgodovinskega materializma, šla v Prágo, to večno žarišče vseslovanske misli in bi se tam navzela sokolskega idealizma, ki bi ga nato ob povratku v Rusijo uporabila za pokret prepoveda ruske družbe in države, bi bilo slovanstvo danes kaj drugega kot je. Velika ruska država ne bi končala tako katastrofalno, izšla bi iz vojne kot zmagovalka. Tako pa jo je zajel debakel državljanske vojne, v kateri je bilo pokončanih več ljudi kot v katerikoli vojni z zunanjim sovražnikom. V tem primeru bi Rusija preživela revolucijo Masarykovega tipa. Ruskemu narodu bi bile prihranjene vse one nezgode, ki so ga doletele in danes bi prerajena Rusija bila na čelu slovanskih držav in vodilni faktor evropske in svetovne politike.

Tudi če bi mi, tu na slovanskem jugu, pravilno doumeli in sprejeli veliko sokolsko idejo, bi ne bilo nikoli žalostnih bratomornih vojn med Srbi in Bolgari, ne bi bilo niti albanske katastrofe in ne bi padli zaman stotisoči Jugoslovani pod Habsburžani v boju zoper druge Slovane. In tudi: ne bi danes bilo pol milijona jugoslovanskih galijotov, ki so prikovanani na italijanski galiji.

V areni svetovne zgodovine slovanstvo ne bo pomenilo onega, kar bi lahko, vse dotlej, dokler se ne preporedi na osnovi sokolske ideje, ki vsebuje v sebi zmisel obstoja slovanske rase v svetovni zajednici in ki je pokazala pot, ki vodi k afirmaciji slovanstva pred svetom.

Dokler Slovani ne bodo duhovno in organizatorično ujedinjeni v edinstvenem vseslovanskem sokolstvu od Baltika do

Pravilno dojeta in pravilno izvršena socialna vzgoja lahko doseže dvoje. V prvi fazi svojega delovanja mora vzbuditi v poedincu zavest, da je organizacija, kateri pripada, potrebna. Ta ideja mora izpolnjevati del njegove socialne zavesti. Za obstoj in napredek zajednice mora delati poedinec zavestno. Uvideti mora, da pomeni obstanek in prosperi zajednice istočasno tudi njegov obstanek in prosper.

V drugi, višji fazi svojega delovanja mora organizacija vzgojo poedince tako duševno preoblikovati, da podzavestno dela v duhu in interesu zajednice. Vsak poedinec mora tudi podzavestno koristno socialno delovati, mora čutili nagonsko z zajednico. To drugo, višje duševno-socialno stanje, mora prevzeti vsakega člana zajednice.

Težnja socialno-nationalne vzgoje mladine mora biti: razviti mora v njej vse pozitivne vrednote v korist zajednice. Država kateri pripadam, je most, preko katerega se gre v občo človečansko zajednico.

Jugoslavija je velika nacionalno-socialna zajednica. Ona mora v tej smeri uravnjavati vzgojo svoje mladine. Ko bo ta vzgoja uspela, jugoslovanski državljani ne bodo samo legalni, marveč tudi moralni. Ob državljanski morali državljanov zavisi rast in prosper države. Moralni odnos napram zajednici je najvišja razvojna stopnja, ki jo lahko doseže državljan v svojem razvoju.

Egeja, od Jadrana do Tihega oceana, dotlej ne bo Evropa, ne svet prišteval Slovane med vodilne faktorje političnega in kulturnega življenja vsega človeštva.

Slovani se še danes ne zavedajo, da predstavljajo ogromno silo in da bi bili ujedinjeni — nepremagljivi. To zavest jim lahko da samo vseslovanska sokolska misel. Samo sokolstvo lahko organizira Slovane v edinstveno vseslovansko organizacijo. In to fizično, kakor duhovno. Osnovna naloga sokolstva je prav v tem, da zbere in disciplinira vse Slovane in da tako odkrije vsemu svetu moralna in materialna bogastva, ki jih krije v sebi slovanska rasa.

V sokolstvu je rešitev Slovanov pred ponovno nevarnostjo tragične preteklosti, ko so se Slovani žrtvovali za tuje interese in ideje. Potom sokolstva bodo Slovane doprinesli svoj del občemu moralnemu in kulturnemu prepovedu Evrope in sveta. Samo sokolstvo lahko združi vse Slovane v samozavestno in edinstveno celoto, ki bo brez bojazni zrla v negotovo bodočnost.

Rdeče srajce slovanskih sokolov so simbol svetle bodočnosti slovanstva!

Slovanski sokoli, združite se!

Preko sokolstva — do vseslovanstva!

Delodajalci, spomnite se brezposelnih intelektualcev! Dajte jim dela, dajte jim kruha!

Statistika uničevanja iz leta 1933

»Pomožni odbor za olajšanje svetovne bede« je obelodanil za l. 1933 svoje statistične podatke, iz katerih je razvidno sledeče:

Leta 1933 je pomrlo za lakoto po vsem svetu 2.400.000 ljudi. Življenje si je vzelo radi bede okrog 1.220.000 ljudi. V istem letu pa je bilo uničenih radi »stabiliziranja« cen 600.000 vagonov žita, 144.000 vagonov riža, 267.000 vreč kave, 2 milijona 560.000 kg sladkorja, 423.000 vagonov žita je bilo vpepeljenih. Nadalje so umičili in žrtvovali bogu profitu na čast 560.000 meterskih stotov mesa v obliki konzerv ter 1.450.000 številk. Pač zelo zgovorne številke!

Ljubljana

Mi ostanemo zvesti nacionalno-socialnemu programu

(Iz seje izvrševalnega odbora NSZ v Ljubljani dne 3. junija.)

Zadnji čas so poskušali gotovi ljudje dokazati, da je NSZ samo privesek neke politične stranke. Zato je bilo potrebno, da NSZ temu natančno razpoloženju za vselej napravi konec in zavrne tako nasprotnike in »dečega tabora«, kakor tudi gotove nacionaliste, ki si domišljajo, da so vzeli ves nacionalizem v zakup.

Znano nam je, da so poskušali neki nepoklicni ljudje vtikati svoje prste v NSZ in so nas hoteli celo postaviti pod nekako kuratelo. Prišlo je tako daleč, da so si prisvajali pravico, da jih moramo celo vabiti na naše sestanke in seje, da bi tamkaj ustvarjali razpoloženje za neko klico, ki si domišljajo, da je edino ona in nihče drug, poklicana nositi nacionalno idejo, dasi je vsakomur znano, da niso do sedaj kljub temu, da si prisvajajo vso moč, ničesar storili za delovno ljudstvo. Delali so vedno le proti interesom delovnega ljudstva in delajo tako še danes. To so ljudje, ki se poslužujejo vseh sredstev, da bi narod prepričali, da vse drugo v državi ni nič, edino oni da so upravičeni trkati se na prsa. Narod pa je dolžan, da bi jih gledal kakor bogove, kričal z njimi, in pri tem stradal. Od naroda zahtevajo, da je nacionalen, sami pa so vedno tudi med našimi največjimi narodnimi sovražniki, samo če to kaj nese. Povsod in vsikdar najdemo besedo za zaščito kapitala, nikdar pa niti besedice za upravičene zahteve stradalnega delovnega ljudstva. Obenem pa se jezijo, če narod ne gre za njimi in denuncirajo na vse strani vsakogar, o katerem le sumijo, da mu narod sledi.

Zato je bilo potrebno, da to vprašanje enkrat za vselej razčistimo. Na seji upravnega odbora NSZ v Ljubljani, dne 3. junija 1934. se je razvila o tem obširna debata, katerere so se udeležili vsi odborniki. Po resni debati je bila sprejeta soglasno sledeča:

resolucija.

Narodno-strokovna zveza je in ostane zvesta svojemu narodno-socialnemu programu ter poudarja svojo popolno samostojnost, ki je najbolj koristna za delavca in malega človeka. Ker pa želi sodelovati pri delu za razčiščenje v javnem življenju in za zmago poštenosti, pozdravlja vse pokrete, ki se za to borijo in spremlja s simpatijami vsako podobno stremljenje, je pa proti vsakemu izrabljanju nacionalne misli v osebne koristi skupin ali posameznikov.

S tem je upravni odbor NSZ pokazal, da se zaveda svoje dolžnosti napram delavstvu in državi, ne pusti pa, da bi jo kdorkoli izrabljal v svoje koristolovske svrhe.

Delavstvo! Zavedaj se, da je tvoj spas edino v nacionalno socialnih vrstah. Bodi pripravljeno na boj za dosego svojih pravic, ki ti jih more dati edino le močna domovina in narod, ki se zaveda svojih pravic in dolžnosti!

Maribor

Čudno napihovanje.

Neko ljubljansko glasilo se je v zadnjem času silno zaletavalo v bojevnike. Nas se ta polemika direktno ne tiče, vendar prihajajo v njej na svetlo tako pikantne stvari, da jih je težko zamočati. Tako na primer piše glasilo naših monopolpatrotov v svojem uvodniku z dne 7. t. m. sledeče: »Prireja se shodi, kjer smejo ljudje, katerih imen nikdo ne sliši, kadar je šlo za pozitivno ustvarjanje, metati blato na moze, ki so v časih nevarnosti riskirali vrat za misel jugoslovanskega edinstva.« Tako torej, sedaj vedo dobrovoljci, ki niso nikdar renomirali s svojim junaštvom, da niso bili zraven, ko se je na solunski fronti pozitivno ustvarjala Jugoslavija. Sedaj vedo, da so svoje življenje riskirali le razni generali živalske aprovizacije za časa svetovne vojne, moške, ki so v sigurnem zapečku »enthebunge« dočakali zarje Vidove... Če to ni napihovanje, potem res ne vemo, kaj naj poreče k temu tista naša sredina, ki še ni izgubila slehernega kritičizma.

Sami se demantirajo.

»Jutro« je doslej apodiktčno zatrjevalo, da bojevniški shodi niso bili dobro obiskani, češ, bilo je mesto 4000 le 1500 ljudi in tako dalje. Sedaj pa se je to glasilo samo demantiralo v uvodniku z dne 7. t. m., ko pravi dobesedno sledeče: »Shodi naših bojevnikov, o katerih legalni dopustnosti si preizkušeni pravniki belijo glavo, so številno obiskani«. No, vendarle malo priznanje, čeprav nekoliko zakasnelo. Kar se pa tiče »legalne dopustnosti« tistih shodov, pa mirne duše prepuščamo ožjemu interesnemu krogu »Jutra«, da si še nadalje beli svoje glave. Ko bodo čisto obeljene, se bodo najlepše prikladale tudi senilnosti njih možganov.

Iz

bojevniškega gibanja

Ker je Kr. Banska uprava Dravske banovine sedaj končno potrdila vložena pravila mariborske organizacije združenja borcev Jugoslavije, »Boj«, so naši bojevniki že pričeli s predpripravami za velik ustanovni občni zbor, ki se bo vršil dne 14. junija t. l. v Mariboru. Dne 5. t. m. je bil prvi informacijski sestanek širšega kroga ustanoviteljev mariborske bojevniške organizacije. Tov. Peric je poročal izčrpno o idejnih motivih »Boja« ter o ideoloških smernicah bojevniškega gibanja, nakar se je razvila disciplinirano-dostojna diskusija, katere so se udeležili tovariši Sax, dr. Kacafura, dr. Šnuderl, Kramberger, dr. Kralj in dr. Pihlar. Zanimanje za bojevniško gibanje raste z vsakim dnem in tako je razumljiv tudi interes za občni zbor dne 14. t. m.

OBČNI ZBOR »BOJA«.

Združenje borcev Jugoslavije »Boj«, krajevna organizacija v Mariboru ima svoj ustanovni občni zbor v četrtek, dne 14. junija 1934. Kraj in ura tega zbora bo sporočena članom potem posebnih vabil. Poziva se somišljenike, da oddajo svoje prijave čimprej v tajništvo organizacije, Aleksandrova c. št. 30 ali pri tvrdkah Geč & Gnus, Glavni trg, Perhavec Jakob, Gosposka ul. št. 9 in Pinter & Lenart, Aleksandrova c. št. 32, ker so bodo lahko udeležili ustanovnega občnega zbora le že sprejeti člani.

DELAVSTVO ZBORUJE.

V nedeljo, 27. maja se je vršil sestanek tekstilnega delavstva, katerega se je udeležilo delavstvo tovarnen Hutler, Thoma in Mariborske tekstilne tvornice. Obširni prostori gostilne pri »Belem zajcu« na Meljski cesti so bili polni zavednega delavstva, ki je pazno sledilo izvajanjem govornikov. Poročali so tov. Maček, Mikec, Fras, Tumpelj in Koštomaj. Vsi govorniki so v ostrih besedah kritizirali sedanji sistem izkoriščanja delavstva, ki se prav čisto krije tudi pod krinko lažnacionalizma. Pokazali pa so tudi pot, po kateri bo delavstvo prišlo do pravic, ki mu pripadajo.

NARODNIM DRUŽINAM!

Uboga Istranka je brez zaslužka in prosi katerokoli zaposlitev. Zna tudi kuhati. Ponudbe prosimo na upravo našega lista.

SRAMOTNE MEZDE.

Tukajšnja tovarna Zelenka & Co., znana iz velike afere z električnim tokom, skandalozno plačuje svoje delavstvo. Tako je zaslužila neka delavka v dveh mesecih, recij in piši, štiridesetpet dinarjev. Javnost si naj sedaj sama ustvari sliko, kako se naj delavka preživlja dva meseca s tem denarjem!

15.000 DINARJEV

je morala plačati tovarna Zelenka & Co. pri obravnavi na sodišču dvema uslužbencema, kot povračilo krivično odtegnjenega zaslužka in nepravilne odpovedi. Sicer je to dokaj lepa vsota, pa za imenovarega tovarnarja ne predstavlja mnogo, ker bo ta znesek »zaslužil« pri ponovnem zniževanju in odteganju zaslužka delavstvu.

»Veliki adresar za mesto Maribor in širšo okolico« izide tekom leta 1934. 50.000 adres. Remek delo »Reklame. Hitite z naročili pri Tiskovni založbi r. z. z. o. z. v Mariboru, Gregorčičeva ulica 26, telefon 29-70.

Ptuj

DELAVCI, NAMEŠČENCI!

Narodno-strokovna zveza, podružnica v Ptuj, priredi v petek 15. junija ob pol 19. (7.) uri v prostori gostilne »Slon« v Ptuj

protestni shod,

proti nameri poslabšanja socialne zaščite delavstva in nameščentva. Tovariši in tovarišice, delavci in nameščenci, vsi brez razlike, pridite, da protestiramo proti grdi nakani delodajalcev!

Velenje

NARODNO DELAVSTVO

priredi v nedeljo, 10. t. m. ob 10. uri v Rudarskem domu zborovanje. — Vsi, ki se borite za boljšo bodočnost, pridite!

Crna

PROTESTNO ZBOROVANJE.

Nar. strok. zveza in Rudarska zveza priredita skupno v nedeljo, 10. t. m. ob 10. uri protestno zborovanje proti namerni spremembi obrtnega zakona. — Poročala bosta tov. Bajt Tone iz Maribora in g. Uratnik iz Ljubljane. Pridite vsi!

Kulturne beležke

„Slovanski film“

Prava slika. — Do uresničenja je še daleč. — Iz razgovorov. — Kje vzeti kapital?

»Borba« je že lansko leto pričela članek o tem aktualnem vprašanju. V sledečem članku naj bo to nekako nadaljevanje, da si naši čitatelji stvar ogledajo поблиže — v kolikor se je ta približala uresničenju, kar je v interesu našega narodnega gospodarstva in kulture.

»Prager Film Kurier« javlja z dne 12. maja t. l., da se je osnovala filmska družba »Balkan-Film«, ki ima sedež v Beogradu in Sofiji in da je naše ministrstvo trgovine in industrije investiralo v to podjetje 20 milijonov dinarjev, bolgarski »Raketa-Film« pa 10 milijonov levov. Če bi to odgovarjalo resnici, bi bil to vsekakor velik napredek k uresničenju zamisli slovanskega filma. Ali če si pogledamo vso zadevo поблиže, pridemo do povsem drugih zaključkov, ki nam pričajo, da je do uresničenja tega načrta še zelo daleč. Glavna zapreka je pomanjkanje potrebne kapitala.

Generalni tajnik »Česke Filmove Unije«, g. Jos. Jauris, mi je dal o vsej stvari naslednje podatke: »Poročanje o tej združitvi in koncentraciji na polju osamosvojitve slovanskega filma v »Prager Film Kurier« in v českih filmskih strokovnih listih, je samo eksperiment: ali se bo kdo oglasil, ali bo kdo rekel: »Mi hočemo, denar imamo!« Kakor pa so pokazali nadaljnji razgovori in pogajanja, je stvar v resnici naslednja: Bolgari so mislili, da Jugoslavija že razpolaga s potrebno gotovino za osnovanje podjetja, v Jugoslaviji, odnosno v Beogradu, pa so mislili da bodo Bolgari prinesli potrebni denar. Čehi so bili uverjeni, da bodo Bolgari in Jugoslavozi položili ta fundus v gotovini in bi oni prevzeli samo tehnično plat podjetja, za podprli z materialom in poskrbeli konzum filmov v ČSR. Tako je vse zastalo na mrtvi točki. — Šef filmske centrale v ministrstvu trgovine in industrije v Beogradu, g. Tomašič, mi je v intervjuu izpovedal skoro isto. Tukaj nekaj značilnosti iz najinega razgovora: O vsej zadevi so se vodili konkretni razgovori med nami in zastopnikom »Raketa-Filma« v Sofiji g. Stojčevim. Ostalo je samo pri razgovorih, ker naš državni proračun trenutno ne more votirati tako visoke vsote v gotovini. Možno bi to bilo z državnimi papirji, na katere pa ne bi najbrž nihče kreditiral. G. Stojčev je vodil tudi razgovore v Pragi, s kakim uspehom se še ne ve. Na moje vprašanje, ali je sploh možna realizacija zamisli takega filmskega podjetja, mi je odgovoril g. Tomašič: »Je. Ali treba bo začetni drugače. Uredba o pobiranju gledališkega dinarja v Beogradu, Zagrebu in v Ljubljani, se mora razširiti na vsa kino podjetja v državi. Tako bi se nabralo okoli osem milijonov dinarjev letno. Polovico tega naj se porabi za vsa od države subvencionirana gledališča. — druga polovica pa za naš film. To bi bila baza, na katero bi dobihi posojilo. Tako bi naj storili tudi Bolgari in Čehi, pa bi šlo. V tej smeri se sedaj tudi dela. Vse bi bilo. — ali denar, denar, — tu je zapreka.«

Makso Furijan.

Gosposka ulica 13

Zanimiva tožba

Gledališka igralka gđ. Druzovičeva toži dr. Tekliča radi vsiljivega dvorjenja.

Pred zagrebškim sodiščem je bila pretekli teden kaj zanimiva razprava. Gledališka igralka gđ. Erika Druzovičeva, mariborska rojakinja, je vložila ovadbo proti g. dr. Slavku Tekliču, — radi vsiljivega dvorjenja. Razprava je seveda izzvala v zagrebški javnosti veliko senzacijo in je bila razpravna dvorjana polna radovednežev. Iz poteka razprave posnemamo najvažnejše. Dr. Teklič je pričel že pred časom dvoriti lepi Mariborčanki. Dnevno ji je pošiljal šopke rož in slaščice, sledil ji je na vseh potih — a zaman. Ni si mogel pridobiti naklonjenosti igralki. Nasprotno. Igralki je postajalo dvorjenje nadežno, ker je postajal dr. Teklič iz dneva v dan vsiljivejši. Sledil ji je tudi v Maribor, kjer je gđ. Druzovičeva gostovala v »Vijolici z Montmartra«. Na vlaku je prišlo do skandala, da je moral konduktier odstraniti nadležnega oboževalca. Zadnji čas pa je dr. Teklič grozil gđ. Druzovičevi celo s smrtjo. To je bilo igralki preveč in je vložila zoper dr. Tekliča tožbo. Na razpravi je dr. Teklič priznal, da ljubi gđ. Eriko, da pa jo bo odslej pustil na miru, grožnje s smrtjo pa je označil za šalo. Zaslanih je bilo večje število prič. Razprava je bila preložena, za končno sodbo pa vlada največje zanimanje.

Zidovska sodba o vlogi židovstva

„Sekularni“ žid in njega upliv na našo dobo - Poučne ugotovitve židovsko-misijonskega lista

Bazelski misijonski časopis za pravoverno židovstvo »Freund Israels« piše o nekem posebnem tipu modernega židovstva sledeče: »To je tip sekularnega, ateističnega žida. Njegov ideal je duh francoske revolucije, je duh liberalizma in materializma, marksizma in boljševizma. Če treba, je to tudi duh neskrupoznega mamonizma neomejene, cesaristične težnje po svetovni nadvladi. Kjerkoli gre za to, da se nekaj razkroji ali uniči, najsi je zakon, rodbina, ljubezen do domovine, čut reda in discipline, nraynost in osebne poštenja: povsod, kjer se obeta dobiček, ga že vidite z duhovitim, sarkastičnim dotipom, z rutinirano poslovno zmoglostjo, žilavo rijočo energijo. Ateist že sam po sebi razširja bacile razkrojanikjer pa ni pogubna moč takega udeleštvovanja tako uničujoča kakor pri tistem židovskem človeku, ki je bogato dedščino svetega pisma stare zaveze vrgel čez plot. Radi tega je neizbežno, da se vsak narod brani pred tako razkrajajočimi vplivi, zlasti pred takim fluidom židovstva v umetnosti, tisku, filmu in literaturi. Le tako je tolmačiti preganjanje židovstva in pogrome. Vedno znova se uresničuje vidno-realna, z bojaznijo napolnjena beseda, ki jo je židovski rod pripeljal na dan Velikega petka na sebe in poznejše rodove: »Njegova kri naj se maščuje nad nami in našo deco.«

Poravnajte naročnino!

Kupujte

elegantne in trpežne

čevlje

pri

Vilko Blatnik

Maribor, Gosposka ulica 1